

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ & ΑΣΥΛΟΥ
ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΝΟΜΙΚΩΝ & ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΩΝ ΘΕΜΑΤΩΝ

Άγιος Ιωάννης Ρέντη, 8 Αυγούστου 2024
Α.Π.: 211086

Δ/ση: Λ. Θηβών 196-198, Άγιος Ιωάννης Ρέντη,
ΤΚ 18233
Πληροφορίες: Ε.Καμπέρου
Τηλ.: 213.212.8661
Email: dpt.lpa@migration.gov.gr

Π Ρ Ο Σ : Την ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΟΥ ΕΛΕΓΧΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΡΩΤΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΙΤΗΣΕΩΝ ΚΑΤΑΘΕΣΗΣ
ΕΓΓΡΑΦΩΝ

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ : όπως ΠΙΝΑΚΑ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ

Θ Έ Μ Α : Κοινοβουλευτικός Έλεγχος
ΣΧΕΤΙΚΑ : Η υπ' αριθμ. Πρωτ. 6081/26.07.2024 Ερώτηση

Σε απάντηση της ανωτέρω σχετικής Ερώτησης, που κατέθεσαν Βουλευτές της κοινοβουλευτικής ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς – Προοδευτική Συμμαχία, με θέμα «*Να μην κλείσει το κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων προσφύγων στα Ανώγεια της Κρήτης*», σας γνωρίζω τα εξής:

Τον Ιούλιο του 2022 θεσμοθετήθηκε το Πλαίσιο Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων με τον ν. 4960/2022 (Α'145) (βλ. τα άρθρα 66ΚΕ έως 66ΛΑ του ν. 4939/2022, Α' 111). Στη συνέχεια, εκδόθηκε η υπ' αρ. 187634/2023 (Β' 2125) κοινή υπουργική απόφαση, η οποία καθορίζει τις βασικές αρχές και τους πρότυπους κανόνες λειτουργίας, τις παρεχόμενες υπηρεσίες, τη διαδικασία αδειοδότησης και τη διαδικασία εποπτείας και αξιολόγησης των Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων (Κ.Φ.Α.Α.). Συμπληρώνεται δε, με ένα αναλυτικό παράρτημα, το οποίο συνιστά τον Οδηγό Εφαρμογής των Πρότυπων Κανόνων Λειτουργίας τους. Στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, προβλέπεται πλήρης πλαισίωση των ανηλίκων από επιστημονική ομάδα που απαρτίζεται από τις ειδικότητες του κοινωνικού λειτουργού, ψυχολόγου, νομικού συμβούλου/δικηγόρου, εκπαιδευτικού και νοσηλεύτη, καθώς και από υποστηρικτικό προσωπικό, οι οποίοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους εντός του κέντρου, σε 24ωρη βάση, επτά (7) ημέρες την εβδομάδα.

Επισημαίνεται ότι ένας φορέας, για να λειτουργήσει Κ.Φ.Α.Α., πρέπει να έχει νομική προσωπικότητα, να είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, να πληροί τις προϋποθέσεις του νόμου, να διαθέτει, βάσει καταστατικού και απολογισμού, εμπειρία και δράσεις στην παιδική προστασία και να έχει εγγραφεί στο Μητρώο Ελληνικών και Ξένων Μη Κυβερνητικών Οργανώσεων του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου (άρθ. 78 του ν. 4939/2022), εφόσον πρόκειται για μη κυβερνητική οργάνωση. Παράλληλα, ο φορέας λειτουργίας οφείλει να εγγράψει το Κ.Φ.Α.Α. στο οικείο Μητρώο Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων [βλ. σχετικά την υπ Α11/οικ.26945/1074/12/6/2019 (Β' 2399) και την εγκύκλιο με ΑΠ 53346/26/01/2023].

Αρμόδια για την παρακολούθηση της εύρυθμης λειτουργίας των Κ.Φ.Α.Α. και της συμμόρφωσης με το θεσμικό πλαίσιο είναι η Μονάδα Εποπτείας και Αξιολόγησης Κέντρων Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων της Γενικής Γραμματείας Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου [βλ. άρθρο 66ΛΑ του ν. 4939/2022 και άρθρο 40 του π.δ. 106/2020 (Α' 255), εφεξής Μονάδα Εποπτείας]. Η Μονάδα Εποπτείας, παράλληλα, υποστηρίζει με εκπαιδεύσεις, κατευθυντήριες οδηγίες και περιοδικές συναντήσεις, το προσωπικό προκειμένου να βελτιωθεί η ποιότητα της παροχής υπηρεσιών προς τα παιδιά, σε συνεργασία με ελληνικά πανεπιστήμια και με διεθνείς οργανώσεις, αλλά και ευρωπαϊκές ή διεθνείς υπηρεσίες. Έλεγχο, ως προς τη συμμόρφωση με τους κανόνες χρηματοδότησης και ορθής

λειτουργίας διενεργεί και η αρμόδια Διαχειριστική Αρχή του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου, ενώ άλλες αρχές έχουν τη δυνατότητα να ελέγχουν, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων τους, τη δομή, σε περίπτωση παραβίασης της ισχύουσας νομοθεσίας.

Την αρμοδιότητα για τη διαχείριση των αιτημάτων στέγασης και την εποπτεία της φιλοξενίας των ανηλίκων ανέλαβε η Ειδική Γραμματεία Προστασίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων το 2020. Από το 2011 μέχρι και εκείνο το χρονικό ορόσημο, τις αρμοδιότητες αυτές διατηρούσε το Εθνικό Κέντρο Κοινωνικής Αλληλεγγύης, Ν.Π.Δ.Δ., εποπτευόμενο πλέον από το Υπουργείο Κοινωνικής Συνοχής και Οικογένειας. Πριν το 2011 δε, αρμόδιο Υπουργείο ήταν το Υπουργείο Υγείας και Πρόνοιας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, που είχε και τη διαχείριση του Ευρωπαϊκού Ταμείου Προσφύγων.

Μέχρι το 2011, οι δομές φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων ήταν επτά (7) με 340 θέσεις φιλοξενίας συνολικά, μία δομή εκ των οποίων ήταν και το Κέντρο Φιλοξενίας στα Ανώγεια που λειτουργούσε τότε το Εθνικό Ίδρυμα Νεότητας. Το κτήριο αρχικά λειτουργούσε ως κέντρο περιβαλλοντικής εκπαίδευσης και ως μαθητική και φοιτητική εστία, ενώ αργότερα ή/και παράλληλα ως ξενώνας ασυνόδευτων ανηλίκων. Στο ξεκίνημά της, η δομή των Ανωγείων είχε λάβει την υποστήριξη της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες για τον συντονισμό της λειτουργίας του. Το 2018, κατόπιν αναφορών, αλλά και των διαπιστώσεων από την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, το Ε.Κ.Κ.Α., σε συνεργασία με το αρμόδιο τότε Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης, προχώρησε στη διακοπή νέων τοποθετήσεων ασυνόδευτων ανηλίκων και ταυτόχρονα στη μετακίνηση όλων των παιδιών που φιλοξενούνταν μέχρι τότε στη δομή. Παρέμειναν εκεί μόνο πρώην ασυνόδευτοι ανήλικοι που είχαν ενηλικιωθεί και το 2019 έκλεισε οριστικά, αφού έφυγε και ο τελευταίος νεαρός ενήλικος. Το 2021, το «Ίδρυμα Νεολαίας και Δια Βίου Μάθησης» (Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ.) αιτήθηκε στο Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου να χρηματοδοτηθεί για να επαναλειτουργήσει ως κέντρο φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων και τον Ιανουάριο του 2022 ξεκίνησε τη λειτουργία του, έπειτα από τρία χρόνια διακοπής. Στις αρχές του 2023, διενεργήθηκε από το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου ένας πρώτος επιτόπιος έλεγχος στο Κέντρο Φιλοξενίας, ενώ το 2024 διενεργήθηκε ο δεύτερος έλεγχος, που περιλάμβανε επιτόπια επίσκεψη, παρατήρηση, ομάδες εστιασμένης συζήτησης με παιδιά (με διερμηνεία) και ξεχωριστά με το προσωπικό, έλεγχο εγγράφων, κ.ά.. Στο ενδιάμεσο διάστημα, υπήρχε τακτική επικοινωνία για τη διερεύνηση ζητημάτων παιδικής προστασίας και στελέχωσης του κέντρου, κατόπιν αναφορών που ελάμβανε το Υπουργείο.

Σημειωτέο ότι το 2023, στο πλαίσιο της νέας αίτησης για χρηματοδότηση μέσω του συγχρηματοδοτούμενου προγράμματος του Ταμείου Ασύλου Μετανάστευσης και Ένταξης 2021-2027, το Κέντρο Φιλοξενίας αποκλείστηκε στη διαδικασία της συγκριτικής αξιολόγησης (ως διαδικασία ελάμβανε χώρα για πρώτη φορά). Ωστόσο, προκειμένου να συνεχίσει να λειτουργεί μία δομή φιλοξενίας παιδιών στην Κρήτη, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου εισηγήθηκε τη συνέχιση της λειτουργίας του Κέντρου. Για να γίνει αυτό εφικτό, εντάχθηκε στο Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 του Υπουργείου Μετανάστευσης και Ασύλου. Ωστόσο, κατόπιν όλων των ανωτέρω, για δεύτερη φορά η λειτουργία του κέντρου φιλοξενίας ασυνόδευτων ανηλίκων του φορέα «Ι.ΝΕ.ΔΙ.ΒΙ.Μ διακόπηκε.

Σε κάθε περίπτωση, το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου προσβλέπει στη λειτουργία ενός Κέντρου Φιλοξενίας Ασυνόδευτων Ανηλίκων στην Κρήτη από φορέα του άρθρου 66ΚΗ του ν. 4939/2022, ενώ εφαρμογή του ισχύοντος θεσμικού πλαισίου, κάθε παιδί διαθέτει εντεταλμένο/-η επιτροπείας, σύμφωνα με το άρθρο 66ΙΔ του ν. 4939/2022 και ο οποίος στο πλαίσιο άσκησης των καθηκόντων του υποστηρίζει τα παιδιά σε όλη τη διαδικασία προετοιμασίας.

Όσον αφορά στην στρατηγική για την κοινωνική ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων, επισημαίνεται ότι το Υπουργείο Μετανάστευσης και Ασύλου επενδύει στη σχολική εκπαίδευση και την εκμάθηση της ελληνικής γλώσσας, στην οργανωμένη επαγγελματική κατάρτιση των ανηλίκων που πλησιάζουν στην ενηλικίωση,

λαμβάνοντας υπόψιν την επιθυμία τους και το βέλτιστο συμφέρον τους. Στο πλαίσιο αυτό σχεδιάζει και υλοποιεί προγράμματα και δράσεις, σε συνεργασία με κρατικούς και μη φορείς.

Οι σχετικές δράσεις και παρεμβάσεις αναπτύσσονται σε τέσσερις βασικούς πυλώνες που συνιστούν συνάμα και δείκτες ένταξης:

- Υποστήριξη στην πρόσβαση των ασυνόδευτων ανηλίκων τόσο στην τυπική, όσο και τη μη τυπική εκπαίδευση, καθώς έχει εδραιωθεί σταθερή συνεργασία με το Αυτοτελές Τμήμα Συντονισμού και Παρακολούθησης της Εκπαίδευσης Προσφύγων του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού και με τους κατά τόπους Συντονιστές Εκπαίδευσης Προσφύγων (Σ.Ε.Π.). Παράλληλα, μέσω της γεωγραφικής χαρτογράφησης, σε τοπικό επίπεδο, των φορέων παροχής υπηρεσιών μη τυπικής εκπαίδευσης, πραγματοποιείται η διασύνδεση των παιδιών και των δομών φιλοξενίας με τους φορείς αυτούς προκειμένου να παρέχεται υποστήριξη κατά την προετοιμασία των σχολικών μαθημάτων, καθώς και ενισχυτική διδασκαλία για τη διευκόλυνση της σχολικής φοίτησης των παιδιών.

- Υποστήριξη των ανηλίκων στην πρόσβαση τους στα κοινωνικά δικαιώματά τους, διασυνδέοντας τους με τις κατά περίπτωση αρμόδιες αρχές. Μάλιστα, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση κατά την ενηλικίωση τους, στο στάδιο της μετάβασης τους στην αγορά εργασίας, μέσω δράσεων που στοχεύουν στην υποστήριξη του επαγγελματικού προσανατολισμού και της επαγγελματικής συμβουλευτικής τους. Για τον σκοπό αυτό, δημιουργήθηκε ένα δίκτυο συνεργασίας με φορείς και διεθνείς οργανισμούς που συνδράμει στον επαγγελματικό προσανατολισμό και την εργασιακή συμβουλευτική των ασυνόδευτων ανηλίκων.

- Προώθηση της συμμετοχής των ασυνόδευτων ανηλίκων σε αθλητικές και πολιτιστικές δραστηριότητες, σε συνεργασία με μουσεία, εικαστικούς χώρους, κέντρα πολιτισμού, ιδρύματα, πανεπιστήμια, αθλητικούς συλλόγους, οργανισμούς και Δήμους, καθώς και μουσικά σύνολα όπως διαπολιτισμικές ορχήστρες.

- Ενημέρωση και ευαισθητοποίηση της τοπικής κοινωνίας στους τομείς των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, της κατανόησης μεταξύ πολιτισμών, της διαπολιτισμικότητας και της καταπολέμησης των διακρίσεων, σε συνεργασία με δήμους ή με σχολεία.

Γενικότερα, η Γενική Γραμματεία Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας του Υπουργείου μας, σχεδιάζει και εφαρμόζει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της, πολιτικές και δράσεις για τη διασφάλιση της προστασίας και της συνολικής ευημερίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, συντονίζει τις δράσεις άλλων αρμόδιων αρχών ή φορέων, σχεδιάζει και παρακολουθεί την Εθνική Στρατηγική για την προστασία των ασυνόδευτων ανηλίκων στην Ελλάδα και είναι υπεύθυνη για την παροχή ποιοτικών υπηρεσιών και την ένταξη των ασυνόδευτων ανηλίκων στην κοινωνία υποδοχής. Έτσι, προς την κατεύθυνση της βελτίωσης των συνθηκών φιλοξενίας και προστασίας των ασυνόδευτων ανηλίκων, θεσμοθετήθηκε για πρώτη φορά το πλαίσιο φιλοξενίας στη Χώρα με πρότυπους κανόνες λειτουργίας, στελέχωσης, και παροχής υπηρεσιών, ορίστηκε συγκεκριμένη υπηρεσία να διενεργεί περιοδικούς ελέγχους στην παροχή της ποιότητας των υπηρεσιών προς τους ανηλίκους, ρυθμίστηκε το Εθνικό Σύστημα Επιτροπείας Ασυνόδευτων Ανηλίκων ώστε κάθε παιδί να έχει επίτροπο, ενισχύθηκαν οι θέσεις φιλοξενίας για τα παιδιά και καθιερώθηκε ο Εθνικός Μηχανισμός Επείγουσας Ανταπόκρισης, ώστε να μην υπάρχουν άστεγα εκτός πλαισίου προστασίας. Επιπρόσθετα, σε συνεργασία με τις κατά περίπτωση συναρμόδιες αρχές τίθενται πρότυπες διαδικασίες διαχείρισης των υποθέσεων των ανηλίκων σε ποικίλους τομείς. Για τον ίδιο σκοπό, αναπτύσσονται προγράμματα εκπαίδευσης και εποπτείας επαγγελματιών στο πεδίο, σχεδιάζονται και αποστέλλονται στους φορείς κατευθυντήριες οδηγίες για τις αρχές και το σύστημα οργάνωσης και λειτουργίας των φορέων που παρέχουν υπηρεσίες στους ασυνόδευτους ανηλίκους, όπως η Πολιτική Παιδικής Προστασίας, ο Κώδικας Δεοντολογίας, ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας τους, καθώς για η εδραίωση της χρήσης προτύπων για την αξιολόγηση του βέλτιστου συμφέροντος κάθε ανηλίκου ως τον ενδεδειγμένο τρόπο διαχείρισης της υπόθεσης ενός ασυνόδευτου ανηλίκου.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί ότι, στο αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα, αναμένεται να ξεκινήσει η υλοποίηση του έργου «HELIOS junior», που αποσκοπεί στη δημιουργία ενός ειδικά προσαρμοσμένου μηχανισμού ένταξης για υπηκόους τρίτων χωρών ηλικίας από 18 έως 21 ετών (2000 άτομα), που διαμένουν νόμιμα στη χώρα και ήταν ασυνόδευτοι ανήλικοι πριν ενηλικιωθούν, με σκοπό να διευκολυνθεί και να υποστηριχθεί η ένταξή τους στην αγορά εργασίας και στην ανεξάρτητη διαβίωση. Στόχος είναι η ομαλή μετάβαση της ευάλωτης ομάδας νέων πρώην ασυνόδευτων δικαιούχων διεθνούς προστασίας από το στάδιο υποδοχής και τις δομές φιλοξενίας στη διαδικασία της ένταξης, για την επίτευξη του στόχου συνεκτικών κοινοτήτων και την προώθηση του ευρωπαϊκού τρόπου ζωής.

Η ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ

ΣΟΦΙΑ ΒΟΥΛΤΕΨΗ

ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΔΕΚΤΩΝ:

1. Βουλευτή κ. Ψυχογιό Γιώργο, Βουλή των Ελλήνων
2. Βουλευτή κα Νοτοπούλου Αικατερίνη (Κατερίνα), Βουλή των Ελλήνων
3. Βουλευτή κα Ακρίτα Ελένη (Ελενα), Βουλή των Ελλήνων
4. Βουλευτή κ. Αποστολάκη Ευάγγελο, Βουλή των Ελλήνων
5. Βουλευτή κ. Αυλωνίτη Αλέξανδρο-Χρήστο, Βουλή των Ελλήνων
6. Βουλευτή κα Βέττα Καλλιόπη, Βουλή των Ελλήνων
7. Βουλευτή κα Δούρου Ειρήνη (Ρένα), Βουλή των Ελλήνων
8. Βουλευτή κ. Ηλιόπουλο Όθων, Βουλή των Ελλήνων
9. Βουλευτή κα Θρασικιά Ουρανία (Ράνια), Βουλή των Ελλήνων
10. Βουλευτή κ. Καλαματιανό Διονύσιο-Χαράλαμπο, Βουλή των Ελλήνων
11. Βουλευτή κα Κοντότολη Μαρίνα, Βουλή των Ελλήνων
12. Βουλευτή κα Λινού Αθηνά, Βουλή των Ελλήνων
13. Βουλευτή κα Μάλαμα Κυριακή, Βουλή των Ελλήνων
14. Βουλευτή κ. Μαμουλάκη Χάρη , Βουλή των Ελλήνων
15. Βουλευτή κ. Μπάρκα Κωνσταντίνο, Βουλή των Ελλήνων
16. Βουλευτή κ. Παπαηλιού Γιώργο, Βουλή των Ελλήνων
17. Βουλευτή κ. Παππά Νίκο, Βουλή των Ελλήνων
18. Βουλευτή κ. Χρηστίδου Ραλλία, Βουλή των Ελλήνων

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ :

1. Γραφείο Υπουργού
2. Γραφείο Υπηρεσιακής Γραμματέως
3. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Μεταναστευτικής Πολιτικής
4. Γραφείο Γενικού Γραμματέα Ευάλωτων Πολιτών και Θεσμικής Προστασίας
5. Υπηρεσία Συντονισμού
6. Γραφείο Επικοινωνίας και Ενημέρωσης